

Екологічне прогнозування та планування

спеціальність	183 Технології захисту навколишнього середовища	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Захист довкілля та раціональне природокористування	факультет	біотехнологій
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	екології та біотехнологій в рослинництві

ВИКЛАДАЧ

Коляда Ольга Василівна

Вища освіта – Луцький національний технічний університет, спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища»; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» спеціальність 162 «Біотехнології та біоінженерія»

Науковий ступінь – кандидат сільськогосподарських наук, 06.01.04 – Агрохімія

Вчене звання – доцент

Досвід роботи – більше 5 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка більше 10 навчально-методичних розробок;
- співавторка 6 наукових робіт опублікованих у виданнях, які включені до науко-метричних баз Scopus та/або Web of Science; 16 наукових робіт опублікованих у фахових виданнях України;
- учасниця наукових конференцій.

телефон	0969924053, 0995049764	електронна пошта	30995049764@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle
---------	---------------------------	------------------	--	-----------------------	-----------------------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у майбутніх фахівців теоретичних знань та практичних навичок щодо прогнозування стану навколишнього середовища під впливом антропогенної діяльності, а також планування раціонального природокористування, заходів з охорони навколишнього середовища та альтернативних стратегій розв'язання сучасних екологічних проблем .
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 20 годин лекції, 20 годин практичні роботи; модульний контроль (2 модулі); підсумковий; контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності:	<p>ІК.01. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері технологій захисту навколишнього середовища при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю й невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК.03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК.04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК.05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ФК.02. Здатність використовувати науково-обґрунтовані методи обробки результатів досліджень в галузі технологій захисту навколишнього середовища.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПР.03. Використовувати сучасні комунікаційні, комп'ютерні технології у природоохоронній сфері, збирати, зберігати, обробляти і аналізувати інформацію про стан навколишнього середовища та виробничої сфери для вирішення завдань професійної діяльності.</p> <p>ПР.06. Здійснювати аналіз соціо-економіко-екологічного стану підприємств, населених пунктів, районів, областей та розробляти стратегії їх сталого розвитку.</p> <p>ПР.15. Відшукувати, оцінювати і аналізувати наукову і технічну інформацію, необхідну для розробки і впровадження у виробництво інноваційних природоохоронних технологій та обладнання.</p> <p>ПР.16. Здійснювати наукові і прикладні дослідження в сфері захисту навколишнього середовища, презентувати їх результати фахівцям і нефахівцям, аргументувати висновки.</p>
------------------------	---	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Лекція 1.	Теоретичні засади екологічного прогнозування	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Класифікація екологічних прогнозів	Самостійна робота	Індуктивні методи прогнозування стану довкілля. Сутність і види статистичних прогнозів. Екологічні прогнози застереження. Екологічні прогнози: реальність чи утопія. Глобальні моделі розвитку суспільства. Діяльність Римського клубу в галузі екологічного прогнозування.
Лекція 2.	Види екологічного прогнозування	ПЗ 2	Прогнозування рівня забруднення атмосферного повітря		
Лекція 3.	Методи прогнозування стану навколишнього середовища	ПЗ 3	Прогнозування розвитку антропогенного впливу на довкілля методом екстраполяції		

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Лекція 4.	Загальні засади екологічного планування	ПЗ 4	Принципи екологічного планування	Самостійна робота	Методологічні засади екологічного планування. Екологічне планування як функція управління. Екологічне планування та європейська інтеграція України. Планування заходів з пом'якшення змін клімату. Планування при створенні нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Перспективи провадження CEO в Україні. Екологічне планування на рівні громад. Екологічне планування у зеленому будівництві. Планування впровадження концепції «Зелений офіс»
Лекція 5.	Планування раціонального природокористування	ПЗ 5	Розроблення планів поліпшення якості атмосферного повітря		
Лекція 6.	Екологічні програми як спосіб реалізації екологічного планування	ПЗ 6	Аналіз регіональних програм з охорони навколишнього середовища		
Лекція 7.	Стратегічна екологічна оцінка (CEO) документів державного планування	ПЗ 7	Складання звіту про стратегічну екологічну оцінку документів державного планування		
Лекція 8.	SWOT-аналіз програм та планів в галузі охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування	ПЗ 8	Планування альтернативних стратегій розв'язання екологічної проблеми природокористування		
Лекція 9.	Планування заходів з охорони навколишнього природного середовища	ПЗ 9	Розробка плану роботи у сфері екологічної безпеки на підприємствах		
Лекція 10.	Екологічне планування та реалізація заходів повоєнного відновлення України	ПЗ 10	Планування відновлення довкілля на основі міжнародного досвіду		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Ясковець І.І., Протас Н.М., Осипова Т.Ю., Касаткін Д.Ю. Моделювання та прогнозування стану довкілля: підручник. Київ: НУБіП України, 2018. 566 с.
2. Бараннік В. О. Конспект лекцій з дисципліни «Моделювання та прогнозування стану довкілля» (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 101 – Екологія.) / В. О. Бараннік ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 46 с.
3. SWOT-аналіз соціо-економіко-екологічного стану підприємств : конспект лекцій / укладач І. Ю. Аблієва. Суми : Сумський державний університет, 2020. 233 с.
4. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти. Посібник. С.В. Берзіна, І.І. Яреськовська та ін. Київ: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.
5. Скакальський О.М. Державні цільові екологічні програми: сутність та шляхи формування на регіональному рівні. Аспекти публічного управління. № 7-8 (21-22) липень-серпень 2015. С. 85-93.
6. Лаврик В. І. Моделювання і прогнозування стану довкілля: підручник. Київ, 2010. 400 с.
7. Марушевський Г. Б. Стратегічна екологічна оцінка : навч. посіб. Київ: К.І.С., 2014. 88 с.

Методичне забезпечення

1. Коляда О.В., Головань Л.В., Чуприна Ю.Ю., Бузіна І.М. Екологічне прогнозування та планування: методичні вказівки до виконання практичних робіт для здобувачів денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». ДБТУ: Харків, 2024. 65 с.
2. Моделювання та прогнозування стану довкілля. Лабораторний практикум :навчальний посібник / Під ред. В.Б. Мокіна. Вінниця: ВНТУ, 2018. 84 с.
3. Планування відновлення довкілля. Аналітична записка [за заг. ред. О. Кравченко]. Львів: Видавництво «Компанія “Манускрипт”», 2022. 108 с.
4. Рибніков С. Р. Організація управління в екологічній діяльності : методич. рек. до практич. занять для студ. напряму підгот. 0708 "Екологія" ; Держ. закл. "Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка". Луганськ : Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2008. 101 с.
5. Закон України «Про державні цільові програми». 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>.
6. Методичні рекомендації щодо змісту та порядку розроблення планів поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокових планів дій. URL: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/203ndMetodychi-rekomendatsiyi.pdf>.
7. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FN045244> .
8. Методичні рекомендації щодо змісту розроблення регіональних програм з охорони довкілля. URL: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/486nd1.pdf>

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.